

A beruházás gazdaságossági számítások elterjedtsége a hazai kkv-k körében

Dr. Csiszárik-Kocsir Ágnes

Egyetemi docens, Óbudai Egyetem, Keleti Károly Gazdasági Kar,
kocsir.agnes@kgk.uni-obuda.hu

Szilágyi Tibor Pál

Ph.D. hallgató, Szent István Egyetem, Gazdálkodás- és Szervezéstudományi
Doktori Iskola
szilagyt@gmail.com

Absztrakt: A beruházás gazdaságosságának értékelése és vizsgálata a fontos szempont minden projekt esetén a kezdeti szakaszban. A számításokra sokan csodaszerként tekintenek, de sokan vitatják azok fontosságát. Mégis minden komolyan tervezett projekt tartalmaz valamiféle megtérülés számítását, amivel alátámasztják annak létjogosultságát. A számítások között vannak egyszerűbbek és vannak komplexebb módszerek, de a céljuk minden esetben ugyanaz, segíteni a projektgazdákat a döntéshozatalban. A tanulmány célja az, hogy megmutassa, hogy melyek azok a kkv-k alkalmazotti létszám, társasági forma és a tulajdonosi struktúra alapján, melyek ismerik és alkalmazzák ezeket a módszereket. Az írás további célja az, hogy kimutassa, létezik-e valamiféle statisztikai összefüggés a módszerek ismerete és alkalmazása között a fent említett csoportosítási szempontok alapján a kérdőíves kutatás eredményei alapján.

Kulcsszavak: nettó jelenérték, jövedelmezőségi index, megtérülési idő, belső megtérülési ráta, beruházások jövedelmezősége

1 Szakirodalmi áttekintés

A beruházásokat sok tényező befolyásolja, mint a makrokörnyezet állapota, a bankok hitelezési aktivitási, a gazdaság növekedési lehetőségei és kilátásai. . A 2008-as pénzügyi-gazdasági válság káros következményekkel járt a vállalkozásokra nézve. Nehezítette a válságból való kilábalás folyamatát, hogy a magyar gazdaságot legyengült, kiszolgáltatott állapotban érte a válság (Parragh B., 2015). A magyar gazdaság a válság hatását még mindig nem heverte ki teljes egészében, mivel a hitelezési aktivitás csak az elmúlt években kezdett növekedni,

ami főként a Magyar Nemezi Bank által indított Növekedési Hitelprogramnak volt köszönhető (Balog – Nagy, 2014).

A magyar gazdaságról köztudott, hogy a válság előtti években egy erőltetett növekedésen ment keresztül. Ha megvizsgáljuk a klasszikus négysektoros makroegyenletet alapelemeit [$Y = C + I + G + (EX - IM)$], akkor a magyar adatok alapján látható, hogy mind a fogyasztás, mind a beruházás, de a kormányzati vásárlás is túlpörgetett volt, ami főként hitelek árán valósult meg. Így a GDP növelésének egyetlen útja maradt a válságot követően, mégpedig az export felpörgetése (Lentner – Kolozsi – Tóth, 2010). A beruházások lelassultak a hitelforrások elapadása miatt, ami évekre visszavetette a magyar gazdaság belső növekedési lehetőségeit. Ez a jelenség egyértelműen megfigyelhető volt a növekedés szempontjából fontos feldolgozóipari ágazatok mindegyikében (Bereczk, 2014). E beruházási kedv érezhető hatást gyakorolt a vállalatok, és mindezen keresztül a nemzetgazdaság versenyképességi szintjére (Varga, 2013).

A vállalati szerkezet és forma befolyásolja tehát a döntéshozók tényleges beleszólását a vállalat irányításába. Nagyvállalatok esetén ez szétválík, összehangolására gyakran nehézkes folyamatok szükségesek (Kelemenné, 2014). Ha azonban a tulajdoni hányad kicsi, akkor az üzleti döntések egyre inkább a menedzsment kezében összpontosulnak. Ebből következik, hogy a vállalati szakemberek felkészültsége előrevetei a jövőbeni profitszerzési kilátásokat. A pénzügyi menedzsment feladata, hogy a befektetett tőke jövedelemteremtő képességét felhasználva növelje a vállalat értékét¹, mindezt úgy, hogy gondoskodik a szükséges forrásokról, és azokat hatékonyan ossza el a stratégiai célok elérése érdekében (Lazányi, 2014a, 2014b, 2015)².

A befektetések értékelése a vállalati pénzügyekkel foglalkozó szakirodalom központi témája. Az értékeléshez napjainkban egyre több KKV szoftveres megoldásokat alkalmaz, mely nagyban javítja a jó döntések esélyét (Sasvári, 2014). A befektetés nem más, mint pénz lekötése egy vállalkozás céljainak megvalósítására, jövőbeni nyereség reményében. Chikán Attila szerint a befektetés értelmezhető a vállalat kifelé való pénzelhelyezéseként, vagy a vállalat belüli források allokálásaként is, hogy a működéshez szükséges eszközöket biztosítsa. Külső befektetés esetén a vállalat a már meglévő pénzeszközét más vállalat működésébe fekteti be³ (Chikán, 2008). A vállalati befektetés ebben az értelemben tőkepiaci művelet, amely függ a tőkepiaci

¹ Ez történhet az alaptevékenységhez kapcsolódó, de emellett egyéb, például a vállalkozás környezeti teljesítményét javító beruházásokon keresztül (ez utóbbiak értékeléséről lásd Harangozó, 2008).

² A magyarországi befektetéseket illetően sokszor éppen ez a hatékonysági törekvés vezet a vállalati beruházási döntésekhez, például a munkaerőköltség lefaragása érdekében (Bereczk, 2015).

³ Például: véglegesen más vállalat eszközeibe fekteti azaz tulajdonossá válik, vagy résztulajdonosként növeli ottani részesedését, vagy hitelt nyújt, de ezt a partner vállalat csak ideiglenesen használhatja és a használatáért kamatot fizet.

intézményi feltételektől (tőzsde, adóhivatal, bankrendszer, kartellszabályozás, stb.), a kormányzati politikától (monetáris-, költségvetési-, deviza- és árfolyampolitikától), és a tőke és pénzpiac állapotától. A globalizáció, és az EU szabályozás tovább cizellálja a képet, hiszen gondoljunk csak a versenyszabályozásra (Borzán, 2005; Borzán 2015), vagy az árfolyamokra ható egyéb tényezőkre. A vállalaton belüli tőkeallokáció a pénz lekötését jelenti a vállalkozáson belül a termeléshez szükséges forgóeszközbe azért, hogy a működéshez szükséges erőforrásokat biztosítsa (Chikán Attila, 2008). Fontos feladat a megfelelő emberi erőforrás biztosítása is, amely szintén egyfajta” befektetésként” értelmezhető. (Pató, 2015) Az emberi erőforrás értékteremtő tevékenységeit pedig a vállalatok munkaszervező dokumentuma, a munkaköri leírások tudják hatékonyan meghatározni. (Pató-Kovács-Bódy, 2012; Pató, 2013)

A beruházások, befektetések során tisztában kell lennünk az időpreferencia és a kockázat problémakörével, hiszen a beruházás időben megelőzi a hozam keletkezését, ebből következik, hogy a jövő bizonytalansága kockázatokat hordoz. A kockázat számításához a valószínűségelmélet használata nyújthat segítséget. Az időpreferenciák, vagyis a pénz idő értékét, a jelenérték számítás segítségével kezelhetjük. A jelenérték a jövőben várt bevételek és kiadások jelenlegi időpontra vonatkoztatott nagysága, vagyis az egyes felmerülési időpontokban szereplő értékek diszkontálásával történik a meghatározása. A diszkontráta lehet például valamilyen befektetés alternatív várható hozama (vagyis a tőke várható használdozat-költsége.)

A befektetések összehasonlíthatóságára épülő elméletek (Magni, 2015) az idő és a kockázat dimenziójából:

- Nettó jelenérték-szabály (azokat a beruházásokat érdemes megvalósítani, ahol a várható hozamok és kiadások nettó jelenértékének különbsége pozitív),
- Megtérülési ráta-szabály (szerint a használdozat-költséget meghaladó hozamot adó befektetéseket érdemes megvalósítani).

Ez a két szabály mind a vállalaton belüli, mind azon kívüli befektetések során alkalmazható. Brealey – Myers, (1993) véleménye alapján a legnagyobb különbség a két elmélet alkalmazása között, hogy a nettójelenérték döntési szabály költségként kezeli a saját tőkének a használdozati költségét, nem csak az úgynevezett visszerhes források költségeit (ilyen például a kamatfizetés kötelezettséggel járó forrásteher költsége).

A vállalati beruházások, beruházási stratégiájának összehasonlíthatósága érdekében a tőkeköltségvetés az, ami a vállalat hosszú távú befektetési lehetőségeinek elemzését, és a köztük való választást teszik lehetővé a stratégiával összhangban álló befektetések esetén.

A befektetések és finanszírozás viszonylatában fontos szerepet játszik az idő mint tényező (Oehmke, 2000), vagyis a hosszú és a rövid táv. A befektetés és a

finanszírozás nem választható el egymástól, mert a befektetés jövedelmezősége függ a már rendelkezésre álló és elérhető finanszírozási forrástól. A befektetés a vállalat pénzeszközeinek meghatározott célú lekötése (bármilyen erőforrás vállalati célú elkülönítése). Chikán (2008) szerint a befektetett tőke megtérülési ideje alapján különböztetjük meg a befektetési időtávokat.

- Hosszú távú befektetésnek kell tehát tekintenünk: a tárgyi eszközökbe, a tartósan lekötött forgóeszközökbe, a más vállalat részbeni, vagy egészbeni felvásárlásába, hosszú lejáratú értékpapírokba, a goodwill-be (vállalat jóhírébe, eszmei értékébe) fektetett pénzeszközöket.
- A rövidtávú befektetések pedig azok, amelyek: a működési költségekbe, forgóeszközök ideiglenesen lekötött állományába, mobil értékpapírokba fektetett pénz.

A rövid lejáratú befektetések meghatározott állománya folyamatosan jelen van a vállalat életében, aminek finanszírozására folyamatos likviditás szükséges. Illés B. Cs. (2009.) szerint a vállalati befektetések értékelésére az alábbi módszerek alkalmazása jellemző:

- Megtérülési idő vizsgálata (azt mutatja meg, hogy az éves hozamok összegéből mikorra térül meg a befektetés).
- Nettó jelenérték számítás (az éves pénzbevételek és pénzkidadások különbségének diszkontált összege).
- Belső megtérülési ráta (az a diszkontráta, amely mellett a diszkontált hozadékösszeg nulla).

A hosszú távú befektetések ökonómiai problémákat vetnek fel, hiszen a döntéshozatal során a tényleges beruházás hosszú távra meghatározza a termelési szerkezetet, így annak megváltoztatása csak többletforrás bevonásával lehetséges, tehát a döntési kockázat minimalizációja elengedhetetlen fontosságú. A gazdaságossági számítások során a probléma főleg azon alapul, hogy a különböző időpontokban jelentkező gazdasági mennyiségeket kell egymáshoz hasonlítani, mint például a beruházás, a működés, és az árbevételeket, még hozzá eltérő időpontokban.

A vállalatgazdaságtani irodalom kétféle megközelítést hangsúlyoz, a statikus és a dinamikus módszerek alkalmazását.

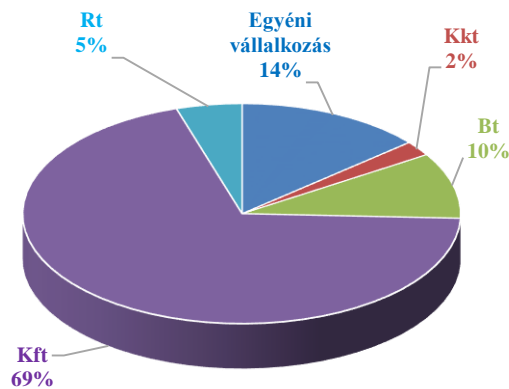
2 Anyag és módszer

Kvantitatív kutatásunkat az az országos megkérdezés jelentette, melyet 2013 és 2015 között végeztünk. A mintába eredetileg 500 vállalkozást kívántunk bevonni, melyből 491 darab vállalkozást sikerült elérnünk. A kérdőívek értékelésekor az összesen visszaérkezett kérdőívek közül 413 darab volt értékelhető és teljes értékű a vizsgált kérdés kapcsán.

A kutatás egy saját szerkesztésű, előtesztelt sztenderdizált kérdőív segítségével történt, írásos megkérdezés alapján. A kérdőív nem tartalmazott nyitott kérdéseket (ahol a válaszadók a kutató által meghatározott válaszok közül választhatnak) azért, hogy a jobb értékelhetőség érdekében kiszűrjük a minta eredményeit befolyásoló tényezőket. Továbbá ügyeltünk arra is, hogy ne kerüljenek a kérdőívba olyan kérdések, melyek csökkentenék, vagy megghiúsítanák a megkérdezettek válaszadási szándékát, és arra külön hangsúlyt fektettünk, hogy azok ne sértsék a válaszadók személyiségi jogait. Olyan kérdésekre igyekeztünk választ keresni, melyet a napi sajtóban, médiában nem, vagy nem teljes mértékben elemeztek eddig, így főként a megkérdezettek saját egyéni véleményére, és személyes tapasztalatára alapoztunk.

Jelen tanulmányban a kérdőív azon részét elemezzük, mely a beruházás-gazdaságossági számítások ismeretére és alkalmazására irányul.

A kérdőív feldolgozását SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 19.0 és az Microsoft Office Excel 2007 programokkal végeztük. A kérdőíveket nem papír alapon juttatuk el a válaszadóknak, hanem online formában végeztük a megkérdezést a Google által kínált lehetőségek alapján. A minta összetételét az alábbi ábra szemlélteti. A minta több, mint háromnegyed részben 50 fő alatti kisvállalkozásokat, társasági forma szerint Kft-ket, és döntő hányadban teljes mértékben belföldi tulajdonú vállalkozásokat tartalmaz.



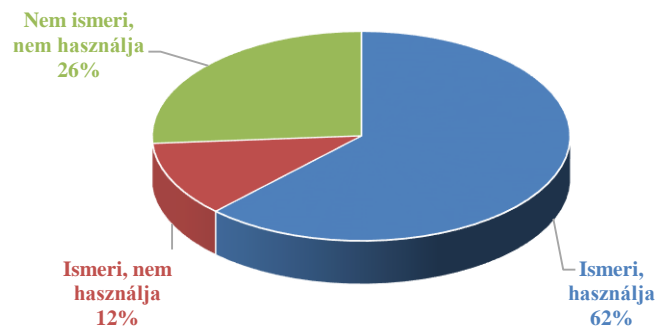
1. ábra

A minta összetétele a társasági formák szerint

Forrás: saját kutatás, 2013-2015, N = 413

3 Eredmények

Ahogy a lenti ábra is mutatja, a mintában szereplő 413 vállalkozásból 108 cég nem ismeri, és nem alkalmazza a beruházás gazdaságossági számításokat, mivel arra a cégük üzletmenete szempontjából nincs szükségük. Tőkehelyzetük miatt nem hajtanak végre jelentősebb beruházásokat, illetve azon beruházásokhoz, melyeket mégis megvalósítanak, nem szükségesek a számítások, mivel azok szükséglet alapúak. 48 vállalkozás, mely a minta 12%-át teszi ki ismeri ugyan a számításokat, de nem alkalmazza azokat az előző csoport okai alapján. A minta java része, 257 darab válaszadó vállalkozás ismeri és alkalmazza a számításokat. A beruházásaik megvalósítása előtt legalább nagy vonalakban megtervezik azokat, és meg is vizsgálják azok megtérülését is.

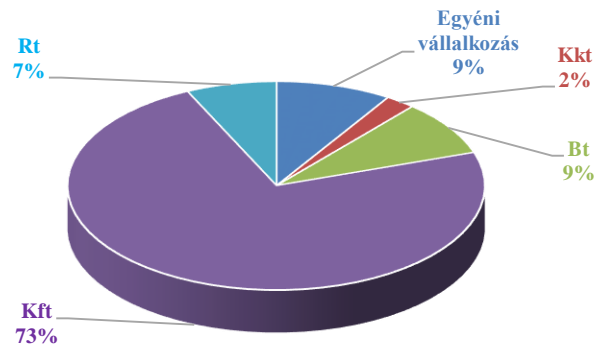


2. ábra

A beruházás gazdaságossági számítások ismerete

Forrás: saját kutatás, 2013-2015, N = 413

A teljes mintából azokkal a vállalkozásokkal foglalkozunk a vizsgálat során, melyek ismerik és alkalmazzák is a beruházás gazdaságossági számításokat. A szűkített minta összetételét az alábbi ábra mutatja.

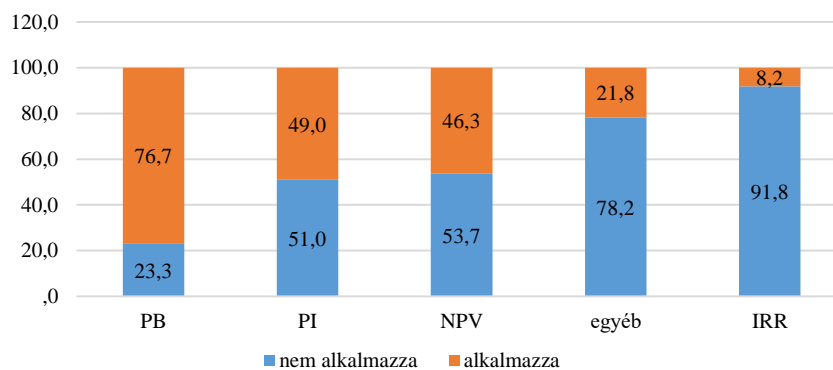


3. ábra:

A beruházás gazdaságossági számításokat ismerő vállalkozások megoszlása a szűkített mintában

Forrás: saját kutatás, 2013-2015, N = 257

Az alkalmazott számítási módok népszerűsége nagyon változó, ahogy azt a lenti ábra is mutatja. A szűkített mintában szereplő vállalkozások véleménye alapján a legközkedveltebb módszer a megtérülési idő számítása, mivel 76,7%-uk alkalmazza azt. A számítási mód nagy előnye, hogy nem igényli a pénzáramok diszkontálását⁴, így nem szükséges kamatlábat meghatározni, avagy vállalati tőkeköltséget számítani, bár végső döntés általuk csak nagy kockázattal hozható meg. Az abszolút és a relatív megtérülést mutató módszerek szintén kedveltek, nettó jelenértéket a módszereket alkalmazó vállalkozások 46%-a, jövedelmezőségi indexet azok 49%-a számol.



4. ábra

A beruházás gazdaságossági számítások használata a szűkített mintában

Forrás: saját kutatás, 2013-2015, N = 257

⁴ Amennyiben nem a diszkontált megtérülési idővel számol a beruházó.

A fentiek alapján az alábbi hipotéziseket állítottuk fel a szűkített minta tekintetében:

1. a nagyobb vállalkozások jobban ismerik és alkalmazzák a beruházás gazdaságossági számítások módszertanát,
2. a nagyobb személyes felelősség óvatosabb beruházási döntéseket eredményez,
3. a részvénytársaságoknál meglévő szaktudás miatt a beruházások során minden gazdaságossági módszert alkalmaznak.

A továbbiakban kíváncsiak voltunk arra is, hogy van-e valamilyen statisztikailag igazolható összefüggés a módszereket alkalmazó vállalkozások alkalmazotti létszáma, társasági formája, tulajdonosi szerkezete, valamint az alkalmazott beruházás gazdaságossági módszer tekintetében. Erre a célra keresztábra elemzést, valamint a Pearson-féle Chi-négyzet értékeket használtuk. Ha az érték 0,05 alatti, akkor a csoportosítási jellemzők és az alkalmazott mutató között statisztikailag igazolható összefüggés tapasztalható. Az összefüggések vizsgálatát a szűkített mintán végeztük el.

Módszer	Pearson's Chi-négyzet érték
Megtérülési idő	0,1016
Nettó jelenérték	0,8819
Jövedelmezőségi index	0,0218
Belső megtérülési ráta	0,1157

1. táblázat

A Pearson-féle Chi-négyzet értékek a számítások alkalmazása tekintetében

Forrás: saját kutatás, 2013-2015, N = 257

A legnagyobb népszerűségnek örvendő megtérülési idő számítás módszerének alkalmazása és a szűkített vállalkozásainak társasági formája között a Chi-négyzet érték alapján nem mutatható ki statisztikailag igazolható összefüggés. Ha a módszer alkalmazását a válaszadók társasági formája alapján vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy Kkt-k mindegyike, valamint a részvénytársaságok 94,4%-a alkalmazza azt, bár az arányuk a szűkített minta és a módszert alkalmazók tekintetében nem magas. A Kft-k esetén (akik a módszert alkalmazó vállalkozások 73,1%-át teszik ki) az arány valamivel alacsonyabb (76,6%), de még így is a vállalkozások háromnegyede alkalmazza azt. Az egyéni vállalkozóknál és a Bt-knél azonban kisebb alkalmazási arány látható (69,6% és 63,6%).

	Egyéni vállalkozás	Kkt	Bt	Kft	Rt	Total
Darab	16	6	14	144	17	197
Sorszázalék - alkalmazás	8,1%	3,0%	7,1%	73,1%	8,6%	100,0%
Oszlopszázalék - típus	69,6%	100,0%	63,6%	76,6%	94,4%	76,7%
Teljes %	6,2%	2,3%	5,4%	56,0%	6,6%	76,7%

2. táblázat

A megtérülési idő számítását alkalmazó vállalkozások keresztáblája a társasági forma alapján

Forrás: saját kutatás, 2013-2015, N = 257

Ahogy a megtérülési idő számítás, úgy a nettó jelenérték számítás esetén is megvizsgáltuk a Chi-négyzet értékek alakulását, melyek ismét 0,05 feletti értékkel bírt, így statisztikailag igazolható összefüggés nem tárható fel. Ha a módszer alkalmazását a vállalkozások társasági formája alapján vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy a legnagyobb arányban azt a részvénytársaságok alkalmazzák (55,6%). Ennek oka az, hogy a részvénytársaság szervezete, vagyona és a dolgozók létszáma alapján megengedheti magának, hogy szakképzett pénzügyes munkatársak segítségét kérje, az egyébként is nagyobb volumenű beruházásaihoz. Érdekeség, hogy az egyéni vállalkozók közül is sokan, 52,2%-ban alkalmazzák a NPV számítását a projektek vizsgálata során. Legkevésbé népszerű a módszer a betéti társaságok és a Kft-k esetében, ahol az alkalmazási arány 50% alatti.

	Egyéni vállalkozás	Kkt	Bt	Kft	Rt	Total
Darab	12	3	10	84	10	119
Sorszázalék - alkalmazás	10,1%	2,5%	8,4%	70,6%	8,4%	100,0%
Oszlopszázalék - típus	52,2%	50,0%	45,5%	44,7%	55,6%	46,3%
Teljes %	4,7%	1,2%	3,9%	32,7%	3,9%	46,3%

3. táblázat

A nettó jelenérték számítását alkalmazó vállalkozások keresztáblája a társasági forma alapján

Forrás: saját kutatás, 2013-2015, N = 257

A jövedelmezőségi index alkalmazása teljes mértékben „kilóg” az előző mutatók sorából, mivel a Chi-négyzet érték 0,05 alatti, azaz statisztikailag igazolható összefüggés mutatható ki. Ezért ezen módszer esetén a keresztáblákban megvizsgáltuk a korrigált sztenderdizált reziduumok értékét is. A társasági forma szempontjából ismét statisztikailag igazolható kapcsolat fedezhető fel. Leginkább ismét a részvénytársaságok élnek a módszer kínálta lehetőségekkel, mivel a szűkített mintába szereplő cégek 72,2%-a alkalmazza azt. Érdekeség, hogy a betéti társaságok is viszonylag magas arányban számítják azt (59,1%), továbbá hogy a Kkt-k egyáltalán nem számítanak megtérülési időt. A reziduum értékek

alapján azon társasági formák, amelyek a mutató számításában alul maradnak, kivétel nélkül átlag alatt teljesítenek, míg az alkalmazásban elől járok átlag felett.

	Egyéni vállalkozás	Kkt	Bt	Kft	Rt	Total
Darab	9	0	13	91	13	126
Sorszázalék - alkalmazás	7,1%	,0%	10,3%	72,2%	10,3%	100,0%
Oszlopszázalék - típus	39,1%	,0%	59,1%	48,4%	72,2%	49,0%
Teljes %	3,5%	,0%	5,1%	35,4%	5,1%	49,0%
Korrigált st. reziduum	-1,0	-2,4	1,0	-,3	2,0	

4. táblázat:

A jövedelmezőségi index számítását alkalmazó vállalkozások keresztátlója a társasági forma alapján

Forrás: saját kutatás, 2013-2015, N = 257

A belső megtérülési ráta, mint megtérülési követelmény szintén fontos beruházás gazdaságossági számítási módszer, bár népszerűségét illetően az utolsó helyen szerepel. A Pearson-féle Chi-négyzet érték alapján ismét nem tapasztalható statisztikailag igazolható összefüggés. A minta mélyebb vizsgálata alapján megállapítható, hogy a részvénytársaságok ismét kiemelkednek a mutató használatában, mivel 22,2%-uk alkalmazza azt. Érdekes, hogy a betéti társaságok egyáltalán nem számítják, és az egyéni vállalkozók, valamint a Kft-k is csak nagyon kevés számban élnek vele. Meglepő tény, hogy a Kkt-k estén viszont magas az arány, ami a mintában való alacsony részvételükkel magyarázható.

	Egyéni vállalkozás	Kkt	Bt	Kft	Rt	Total
Darab	2	1	0	14	4	21
Sorszázalék - alkalmazás	9,5%	4,8%	,0%	66,7%	19,0%	100,0%
Oszlopszázalék - típus	8,7%	16,7%	,0%	7,4%	22,2%	8,2%
Teljes %	,8%	,4%	,0%	5,4%	1,6%	8,2%

5. táblázat:

A megtérülési idő számítását alkalmazó vállalkozások keresztátlója a társasági forma alapján

Forrás: saját kutatás, 2013-2015, N = 257

Összegzés

A beruházás gazdaságossági számítások igen fontos szerepet töltenek be a vállalkozások életében, ahogy azt a minta is mutatja. Minden beruházó kíváncsi arra még a folyamat elkezdése előtt, hogy megtérül-e a beruházott tőkéje, nyereséggel vagy veszteséggel lép-e ki a folyamatból. A kutatás eredményei alapján kimondható, hogy a kisebb vállalkozások inkább az egyszerűbb, kevésbé bonyolult számításokat preferálják, míg a nagyobb, tőkeerősebb vállalkozások hajlandóak és képesek a bonyolultabb, nagyobb hozzáértést kívánó módszerek alkalmazására is. A társasági formák közül kiemelkednek a részvénytársaságok, akik minden vizsgált módszert a legnagyobb arányban alkalmazzák. A Kkt-k esetén érdekes tény, hogy mind a belső megtérülési rátát, mind a megtérülési időt is igen nagy arányban alkalmazzák, ám a mintában elfoglalt súlyuk alapján ez nem releváns eredmény. Mindezek alapján kimondható, hogy a felállított hipotéziseink midegyike igazolást nyert. A nagyobb vállalkozásoknál meglévő szaktudás nagy segítséget nyújt a döntéshozóknak a beruházásaikkal kapcsolatos döntések meghozatalában. A nagyobb, egyben tőkeerősebb cégek komolyabb, azaz nagyobb összegű beruházásokat indítanak, ami miatt szükséges azok mélyreható gazdasági elemzése is, ami a sokszínű módszertan alkalmazását igényli. A kisebb cégek inkább az egyszerűbb, kevésbé bonyolult számításokat preferálják. Vizsgálataikat azért végzik, mert saját vagyonukat kockáztatják. Összességében elmondható, hogy a vállalkozások nagy számban végeznek kalkulációkat, amelyek megalapozottabb, gazdaságosabb beruházásokat eredményeznek. További kutatás tárgyát képezhetné, hogy a nagyobb vállalatoknál meglévő, a beruházási döntésekhez kapcsolódó szaktudás alkalmazását lehetővé tevő korszerű információs rendszerek megléte (Sasvári, 2013) korrelál-e az alkalmazott beruházási módszerekkel.

Felhasznált irodalom

- [1] Bereczk, Á (2014): Feldolgozóipari beruházások Európában és Magyarországon, IX. Kheops Nemzetközi Tudományos Konferencia, Mór, pp. 45-52.
- [2] Bereczk, Á. (2015): A nyereségesség és a munkaerőköltség hatása a feldolgozóipar szakágazatainak állóeszköz-bővítésére, E-conom, IV (2), Sopron, pp. 33-41.
- [3] Borzán, A. (2005): A román kis- és középvállalkozások, mint a regionális politika lehetséges pillérei, Körös tanulmányok, Tessedik Sámuel Főiskola Gazdasági Főiskolai Kar, Békéscsaba, pp. 35-41.
- [4] Borzán, A. (2015): A kis- és középvállalkozások fejlesztési lehetőségei Romániában, Vállalkozásfejlesztés a XXI. században V. tanulmánykötet, Óbudai Egyetem Keleti Károly Gazdasági Kar, Budapest, pp. 329-340.

- [5] Brealey, R.A. – Myers, S.C. (1999): Modern vállalati pénzügyek, PANEM, Budapest.
- [6] Chikán, A. (2008): Vállalatgazdaságtan, Aula Kiadó, Budapest,
- [7] Harangozó Gábor (2008): A környezeti teljesítményértékelés módszerei. Vezetéstudomány, 39, 1, pp. 38-50.
- [8] Illés B. Cs. (2009): Kis és középvállalkozások menedzsmentje, Szent István egyetem (szerk.: Salamonné, Huszty A.), Gödöllő, Egyetemi Kézirat, 5.fejezet. pp. 112-113.
- [9] Lentner, Cs. – Kolozsi, P. – Tóth, G. (2011): A magyar válságkezelés sajátosságai és ellentmondásai, EU Working Papers, 2010/1., pp. 1.-15.
- [10] Kelemenné Erdős A. (2014): A közforgalmú közlekedési szolgáltatás és piac vizsgálata marketing és fenntarthatósági nézőpontból. Doktori disszertáció.
- [11] Lazányi, K. (2014a): Entrepreneurs of the future. SERBIAN JOURNAL OF MANAGEMENT 9:(2) pp. 149-158.
- [12] Lazányi, K. (2014b): Short Assessment of the Situation of Hungarian SMEs and the Potential Role of Higher Educational Institutes. In: Ivan Mihajlović (szerk.) Possibilities for development of business cluster network between SMEs from Visegrad countries and Serbia: International May Conference on Strategic Management - IMKSM2014. Bor: University of Belgrade, pp. 55-64.
- [13] Lazányi, K. (2015): What makes a Start-up Successful? – Small Business Ventures in Focus. ON-LINE JOURNAL MODELLING THE NEW EUROPE 2015:(16) pp. 68-79.
- [14] Magni, C. A. (2015): Investment, financing and the role of ROA and WACC in value creation, European Journal of Operational Research, 244 (2015), pp. 855.-866.
- [15] Oehmke, J. F. (2000): Anomalies in net present value calculation, Economic Letters 67. (2000), 349-351. pp.
- [16] Parragh, B. (2015): A fenntarthatóság feltételei és kockázatai, Polgári Szemle, 11. évf. 4-6. szám, pp. 277-289.
- [17] Pató, G.Sz.B. (2015): The 3D Job Description, Journal of Management Development, Vol. 34 Iss: 4, pp. 406 – 420
- [18] Pató G.Sz.B. – Kovács, Z. – Bódy, K. (2012): A logisztikai munkaköri leírások empirikus szerkezeti vizsgálata. Munkaügyi szemle, 56. évf. I. sz. pp. 59-72.

- [19] Pató, G.Sz.B. (2013): Munkaköri leírások SWOT elemzése, Munkaügyi szemle, 57. évf. II. sz. pp. 46-53.
- [20] Sasvári,P. (2013): The impacts of using business information systems on operational effectiveness in Hungary, International Journal of Emerging Research in Management & Technology, 2 (4), pp. 1-5.
- [21] Sasvári, P. (2014): XXVIII. microCAD International Multidisciplinary Scientific Conference, Miskolc, 2014, pp. 1-9.
- [22] Varga, J. (2013): A vállalkozásbarát üzleti környezet és a versenyképesség összefüggései Magyarországon. In: Beszteri Béla (szerk.) A felfedező tudomány. Széchenyi István Egyetem Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar, Győr. 2013. pp. 100-108.

Vállalkozásfejlesztés a XXI. században
Budapest, 2016